

วิสัยทัศน์

ชุมชนเข้มแข็ง
เกษตรกรรมยั่งยืน
เป็นมิตรกับนิเวศ
สู่ระบบเกษตร
อาหารปลอดภัย

ศจช.บางขัน

ที่ตั้ง 111 หมู่ที่ 16 ตำบลบางกลาง อ.บางขัน จ.นครศรีธรรมราช
พิกัด 47P X=556122 Y=898681
สมาชิก 40 ราย

1 ความสามารถในการบริหารจัดการ

- 1.1 มีโครงสร้างการบริหารที่ชัดเจน โดยแบ่งเป็นคณะกรรมการบริหาร และทีมปฏิบัติการ ได้แก่ ทีมประชาสัมพันธ์ ทีมวิชาการ/หมอมะเขี๋ยชุมชน ทีมการผลิตขยายสารชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติ ทีมการผลิตสารสกัดธรรมชาติ และทีมสำรวจติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช โดยมีการแบ่งบทบาทหน้าที่ชัดเจน
- 1.2 มีการกำหนดข้อตกลง/กฎระเบียบ ให้ปฏิบัติร่วมกัน เพื่อขับเคลื่อน ศจช.
- 1.3 มีสถานที่ตั้ง ศจช. อยู่ในแหล่งชุมชน มีพื้นที่ประกอบกิจกรรมเป็นสัดส่วน เพียงพอต่อการให้บริการ หมอเกษตรวิชาการ สื่อเรียนรู้ และวัสดุอุปกรณ์ ในการดำเนินงาน ศจช. อย่างครบถ้วน
- 1.4 มีเอกสารการบันทึกปริมาณการประชุม การจัดทำบัญชี รายรับ-รายจ่าย การบันทึกการผลิตและให้บริการ สารชีวภัณฑ์ เป็นปัจจุบันสามารถตรวจสอบได้
- 1.5 มีการขยายผลองค์ความรู้สู่ชุมชน ผ่าน "ศจช.สัญจร" เดือนละ 1 ครั้ง การให้บริการคลินิกพืช สัปดาห์ละ 1 ครั้ง และมีการอบรมให้ความรู้ เดือนละ 1 วัน และการเป็นวิทยากรให้ความรู้ในโอกาสต่างๆ
- 1.6 มีการร่วมกันวางแผนการผลิตและการใช้สารชีวภัณฑ์

2 บทบาทหน้าที่และการมีส่วนร่วมของสมาชิก

- 2.1 สมาชิกมีความเข้าใจและปฏิบัติตามข้อตกลง กฎระเบียบ กติกา ที่ได้ตกลงร่วมกันผ่านมติที่ประชุม
- 2.2 สมาชิกมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์ทุกขั้นตอน
- 2.3 สมาชิกมีการประชุมร่วมกันตามนัดหมายอย่างต่อเนื่อง มีการกำหนดแผนปฏิบัติการรายปี
- 2.4 สมาชิกร่วมกันวางแผนการดำเนินกิจกรรมและแก้ไขปัญหาศัตรูพืช ของสมาชิกและชุมชน
- 2.5 มีเครือข่ายการเฝ้าระวังการระบาดของศัตรูพืช ได้แก่
 - (1) จัดทำแปลงพยานและเตือนการระบาดของศัตรูพืชประจำ ศจช.จำนวน 3 แปลง ดังนี้
 - แปลงที่ 1 แปลงทุเรียนหมอนทอง ของนายอนันต์ รักกำเนิด พื้นที่ 7 ไร่
 - แปลงที่ 2 แปลงยาวพารา ของนายจรินทร์ ชูเชิด พื้นที่ 5 ไร่
 - แปลงที่ 3 แปลงทุเรียนหมอนทอง ของนายนิกร ศิษะเสถียร พื้นที่ 14 ไร่
 - (2) มีการสำรวจการระบาดของศัตรูพืชเป็นประจำทุกสัปดาห์ และรายงานผลให้ สม.เกษตรอำเภอทราบทุกวันอังคาร
 - (3) มีการจัดทำแปลงสาธิตในการป้องกันกำจัดศัตรูปลาน้ำขึ้น
 - (4) มีการเฝ้าระวังการระบาดของศัตรูพืช สถานการณ์ภัยแล้ว น้ำท่วม ที่จะส่งผลต่อการทำเกษตร โดยมีทีมเฉพาะกิจ ลงพื้นที่สำรวจการระบาดของศัตรูพืช ร่วมกับ อสม. และรายงานความเสียหายให้ สม.เกษตรอำเภอทราบ เพื่อหาแนวทางในการช่วยเหลือต่อไป
 - (5) มีการประชาสัมพันธ์แจ้งเตือนการระบาดของศัตรูพืช และให้คำแนะนำวิธีป้องกันกำจัด ผ่านช่องทางต่างๆ ได้แก่ ไลน์ ศจช., ไลน์ อสม., ไลน์หมอดินอาสา, เพจ Facebook ศจช.บางขัน และแจ้งผ่านบอร์ดประชาสัมพันธ์ และแจ้งเตือนการระบาดของศัตรูพืช ณ ที่ทำการ ศจช.
- 2.6 ร่วมกันผลิตขยายชีวภัณฑ์ที่มีคุณภาพ สามารถให้บริการสมาชิกรวมถึงบุคคลทั่วไป ได้อย่างทั่วถึง ปี 2567 ผลิตขยายสารชีวภัณฑ์ 750 กิโลกรัม สนับสนุนเกษตรกร จำนวน 375 ราย พื้นที่ 848 ไร่ ผลิตสารสกัดสะเดา จำนวน 400 ลิตร สนับสนุนเกษตรกร จำนวน 720 ราย พื้นที่ 392 ไร่ ผลิต/ขยายแมลงศัตรูธรรมชาติ จำนวน 30 กลุ่ม สนับสนุนเกษตรกร จำนวน 20 ราย พื้นที่ 32 ไร่ ผลิตน้ำหมักยาลูกไล่แมลง จำนวน 100 ลิตร สนับสนุนเกษตรกร จำนวน 200 ราย พื้นที่ 270 ไร่ ผลิตกาแฟกลือ จำนวน 100 ลิตร สนับสนุนเกษตรกร จำนวน 283 ราย พื้นที่ 425 ไร่
- 2.7 สมาชิกมีการพัฒนาตนเอง และถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุคคลภายนอกอย่างต่อเนื่อง
 - (1) สมาชิกทั้ง 40 ราย มีการเข้ารับการอบรมความรู้ เพื่อพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ
 - (2) มีการพัฒนาสมาชิกสู่การเป็นหมอมะเขี๋ยชุมชน ปี 2566 จำนวน 2 ราย ปี 2567 จำนวน 3 ราย
 - (3) สมาชิกจำนวน 9 ราย สามารถเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรรายอื่นได้
 - (4) สมาชิก ศจช. เป็นสมาชิกแปลงใหญ่ต่างๆ จำนวน 17 ราย เป็น อสม. จำนวน 9 ราย และเป็นหมอดินอาสา จำนวน 11 ราย
- 2.8 ศจช.บางขัน เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ มีความพร้อมในการให้บริการทางการเกษตร มีการจัดทำแปลงเรียนรู้ การจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน (IPM) เป็นที่ศึกษาดูงานแก่บุคคลที่สนใจ
- 2.9 มีการเชื่อมโยงและประสานงานด้านอารักขาพืช และด้านอื่นๆ กับบุคคลทั่วไปและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ รร. สพด.นครศรีฯ,อปท.,ร.ว.,สาธารณสุขอำเภอ,ศพท.บางขัน,ศดปช.,อสม.,หมอดินอาสา สมาชิกแปลงใหญ่ต่างๆ กลุ่มยุวเกษตรกร กลุ่มส่งเสริมอาชีพ และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

5 ความมั่นคงและยั่งยืน

- 5.1 มีสมาชิกเพิ่มขึ้นจากเริ่มต้น 20 ราย เป็น 40 ราย และมีการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง
- 5.2 มีเงินทุนหมุนเวียน 37,500 บาท
- 5.3 ดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และ อปท.
- 5.4 ถ่ายทอดความรู้สู่บุตรหลาน และนักเรียนในโรงเรียน เพื่อสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ต่อยอดการดำเนินงานของ ศจช.
- 5.5 กำหนดแผนการพัฒนา ศจช. "การพัฒนา ศจช.ให้มีความพร้อมในการเป็น ศจช.ต้นแบบชีวภัณฑ์ชุมชน" เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ และเชื่อมโยงเครือข่ายการทอเกี่ยวเชิงเกษตรและการทอเกี่ยวชีวภาพ จากผลการดำเนินงานทำให้สามารถลดต้นทุนการผลิตของสมาชิก เฉลี่ย 1,365 บาท/ไร่ คิดเป็นเงินมูลค่า 853,125 บาท เพิ่มรายได้เฉลี่ย 23,500 บาท/ไร่ คิดเป็นมูลค่า 14,685,500 บาท

จุดประกายในการจัดตั้ง ศจช.

ปี พ.ศ. 2562 เกิดภัยธรรมชาติ (พายุโซนร้อนปาบึก) ทำให้เกิดน้ำท่วม ส่งผลให้เกิดโรคพืชตามมาหล่นน้ำลด กรมส่งเสริมการเกษตรสนับสนุนเชื้อราไตรโคเดอร์มาให้กับเกษตรกรผู้ได้รับผลกระทบ เพื่อแก้ปัญหาโรคพืช ส่งผลให้เกษตรกรสามารถฟื้นฟูพืชที่ประสบภัย และลดปัญหาโรคพืชได้มาก ทำให้เกิดการยอมรับของเกษตรกรและร่วมตัวกันจัดตั้งเป็น

"ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลบางขัน"

3 การทำการเกษตรใส่ใจสิ่งแวดล้อม

- 3.1 สมาชิกทั้ง 40 ราย เน้นการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน (IPM) มีการจัดทำแปลงเรียนรู้การจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน (IPM)
- 3.2 มีกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เน้นการรักษามรดกทางธรรมชาติ พื้นฟูระบบนิเวศให้ดีขึ้น ส่งเสริมการผลิตอาหารปลอดภัย จัดทำตลาดสินค้าเกษตรปลอดภัยเพื่อจำหน่ายผลผลิตของสมาชิก
- 3.3 สมาชิกมีการจัดการชีวภัณฑ์ที่เสื่อมสภาพและปนเปื้อน โดยการฝังกลบ ในกรณีที่มีการใช้สารเคมี ต้องใช้ตามคำแนะนำ และกำจัดกากษณะบรรจุสารเคมี โดยการนำไปทิ้งที่จุดรวบรวมขยะอันตรายชุมชน
- 3.4 นำเศษวัสดุส่วนเกินหรือวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาใช้ประโยชน์ โดยการนำไปทำน้ำหมักชีวภาพ และปุ๋ยหมัก ส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่เกษตรเพื่อลดขยะ ลดมลพิษ ในชุมชน
- 3.5 มีระบบนิเวศทางการเกษตรที่ดี มีการเลี้ยงผึ้งโพรงไทยและชันโรง การเพิ่มจุลินทรีย์ที่เป็นประโยชน์ลงในดินอย่างต่อเนื่อง การปล่อยแมลงศัตรูธรรมชาติเพื่อเพิ่มปริมาณและขยายพันธุ์ในธรรมชาติ มีการจัดทำแปลงศึกษาและอนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติ กระตุ้นให้สมาชิกรู้จักสิ่งแวดล้อมและสำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ
- 3.6 ผลผลิตของสมาชิกมีความปลอดภัย และได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP พืช จำนวน 10 ราย 4 ชนิดพืช ได้แก่ ทุเรียน มังคุด สละอินโด และมะพร้าวน้ำหอม รวมพื้นที่ 73 ไร่

4 ความคิดริเริ่ม การเรียนรู้และการปรับใช้เทคโนโลยี

- 4.1 มีการคิดค้นนวัตกรรม รวมถึงการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน ดังนี้
 - 1) การใช้ไตรโคเดอร์มาร่วมกับกาแฟกลือ ป้องกันกำจัดศัตรูพืช
 - 2) การใช้ไตรโคเดอร์มา และ BS ร่วมกับระบบการให้น้ำในพื้นที่ลาดเท
 - 3) การใช้ไตรโคเดอร์มาป้องกันกำจัดโรครากเน่าโคนเน่าในทุเรียน
 - 4) การศึกษาและอนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติในท้องถิ่น เพื่อการขยายพันธุ์เพิ่มปริมาณในธรรมชาติ ควบคุมศัตรูพืช
 - 5) การผลิตกับดักลวงวันผลไม้ ด้วยใบกระเพรา
 - 6) การใช้ปุ๋ยหมักร่วมกับเชื้อราไตรโคเดอร์มาในการปลูกพืช
 - 7) การใช้หอยขาวกำจัดหอยทากในสวนยาวพารา
 - 8) การขยายพันธุ์แมลงช้างโดยวิธีธรรมชาติ เพื่อควบคุมศัตรูพืช
- 4.2 มีการขยายผลจากการใช้เทคโนโลยี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสู่เกษตรกรรายอื่นๆ ได้แก่
 - 1) สมาชิก ศจช. จำนวน 2 ศูนย์ (ศจช.วังหิน,ศจช.บางขัน) จำนวน 70 ราย
 - 2) สมาชิกกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ จำนวน 10 กลุ่ม แปลงใหญ่ 400 ราย
 - 3) เครือข่าย อสม.อำเภอบางขัน 60 ราย
 - 4) เครือข่ายหมอดินอาสา อำเภอบางขัน 60 ราย
 - 5) กลุ่มยุวเกษตรกร จำนวน 4 กลุ่ม รวม 128 ราย
 - 6) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จำนวน 3 กลุ่ม รวม 82 ราย
 - 7) ศพท.เครือข่าย จำนวน 14 ศูนย์
 - 8) เกษตรกรทั่วไป 350 ราย